

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Кафедра фізичної та реабілітаційної медицини

«УЗГОДЖЕНО»

Гарант освітньо-професійної
програми «Терапія та реабілітація»
« 28» листопада 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова вченої ради Навчально-наукового
медичного інституту
Протокол від 29 листопада 2024 р. № 4

СИЛАБУС

**КЛІНІЧНА ПРАКТИКА З ЕРГОТЕРАПІЇ ПРИ ПОРУШЕННЯХ
ДІЯЛЬНОСТІ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ**

обов'язкова (практика)

(редакція з урахуванням оновлення ОП «Фізична терапія, ерготерапія»,
відповідно вимог Стандарту, згідно Наказу МОН України від 29.10.2024р. №1541)

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
спеціалізація
освітня кваліфікація
професійна кваліфікація
форма навчання
курс та семестр вивчення
навчальної дисципліни

перший (бакалаврський) рівень
22 Охорона здоров'я
227 Терапія та реабілітація
227.02 Ерготерапія
бакалавр терапії та реабілітації
асистент ерготерапевта
денна
III курс, 6 семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри фізичної
та реабілітаційної медицини
Протокол від 27 листопада 2024 р. № 6

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ (СУПЕРВІЗОРІВ)

Координатор практики від закладу вищої освіти	Скріннік Євгенія Олександрівна
Прізвище, ім'я, по батькові викладача (супервізора), науковий ступінь, учене звання	Скріннік Євгенія Олександрівна, кандидат педагогічних наук, доцент Клеценко Людмила Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент
Профайл викладачів	https://sport-health.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	(0532) 69-70-94
E-mail:	sporthealth@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://sport-health.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ КЛІНІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Обсяг клінічної практики

Кількість кредитів / годин – 9/270 (6 тижнів), із них:

Практика (год.) – 144

Самостійна робота (год). – 126

Вид контролю – ПМК (підсумковий модульний контроль)

Політика клінічної практики

Особливості проведення клінічної практики визначається політикою Університету та кафедри щодо організації освітнього процесу. Кафедрою створене якісне та безпечне освітнє середовище. Клінічна практика проходить на базах: КП «Полтавська обласна клінічна лікарня ім. М. В. Скліфосовського Полтавської обласної ради»; КП «Полтавський обласний клінічний медичний кардіоваскулярний центр Полтавської обласної ради»; КЗ «Інклюзивно-ресурсний центр Полтавської міської ради»; КП «1-А МКЛ ПМР»; КП «2-А МКЛ ПМР»; ТОВ «ОРТОПЕД»; КУ «Центр спортивної підготовки «Акваарена» ПОР», що дає змогу здобувачам освіти долучитися до майбутньої професійної діяльності. Практика запланована протягом 6 тижнів (45 годин кожен).

Практика запланована протягом 6-ти тижнів.

Під час проведення клінічної практики ми дотримуємося Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті <https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti> та Правил внутрішнього розпорядку для здобувачів вищої освіти Полтавського державного медичного університету <https://www.pdmu.edu.ua/n->

[process/department-npr/normativni-dokumenti](https://pdmu.edu.ua/process/department-npr/normativni-dokumenti), Положення про організацію та проведення практики здобувачів освіти Полтавського державного медичного університету https://pdmu.edu.ua/storage/ft_nnmi_zo/docs/czjwtXkKQAUBRMjGTZJoc1DwOoUT0gWr2qKzo3Cc.pdf та Положення про організацію та проведення клінічного навчання/клінічної практики здобувачів освіти <https://pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/practice/therapy-and-rehabilitation/property-medtwo/polozhennya-pro-kliničnoyi-praktiki>

Звертаємо увагу! Здобувачам освіти необхідно:

- дотримуватися затвердженого графіка проходження практики та виконувати визначені завдання;
- завчасно прибувати на базу практики та дотримуватися режиму роботи/перерв, встановлених на базі практики;
- відповідати вимогам дрес-коду та зовнішнього вигляду, прийнятим на базі практики;
- дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки, пожежної безпеки та санітарно-гігієнічних норм;
- виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку та етичні норми спілкування на базі практики;
- не залишати робоче місце (місце проходження практики) без погодження з супервізором від бази та/або координатора клінічної практики від закладу освіти;
- дотримуватися вимог щодо використання мобільних пристроїв під час виконання практичних завдань (за потреби – вимикати звук);
- сумлінно та відповідально виконувати доручені завдання, проявляти ініціативу в межах своїх повноважень і компетентностей;
- вести встановлену документацію практики (звіт) та своєчасно подавати її супервізору та координатору клінічної практики;
- прагнути глибоко та всебічно оволодіти професійними знаннями й уміннями, необхідними для майбутньої роботи асистентом ерготерапевта;
- бути комунікативними, доброзичливими, дотримуватися корпоративної культури та бути відкритими до навчання й зворотного зв'язку;
- здобувачі освіти, які самостійно обрали базою клінічної практики заклад охорони здоров'я приватної форми власності, додатково:
 - o надають відношення (гарантійний лист) та копію ліцензії бази КП, з якою укладено договір, щоб підтвердити готовність бази КП надати можливість проходження та кваліфіковане керівництво КП (супервізія).

Академічна доброчесність є фундаментом сталого розвитку вищої освіти та моральним імперативом для її подальшого вдосконалення. Ми дотримуємося політики академічної доброчесності, визначеної Положенням про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського

https://pdmu.edu.ua/storage/ft_foreign_students/docs/5q5W0nG8rkYIrDfmipiyhkfZmkmbVKRR7Pdjrjvh.pdf і просимо взаємності.

Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти включає:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації (окрім випадків дозволених викладачем, зокрема, підготовки практичних завдань під час заняття);

- списування під час контролю знань заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів);

- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей;

- самостійне виконання завдань клінічної практики.

Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;

- дотримання правил внутрішнього розпорядку, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні з викладачами та співробітниками кафедри, медичним персоналом закладу охорони здоров'я;

- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

Політика дедлайну та відпрацювання здобувачами вищої освіти:

- пропущені дні клінічної практики відпрацьовуються за додатковим графіком, узгодженим з координатором клінічного навчання.

- перескладання ПМК з метою підвищення оцінки не допускається, окрім ситуацій невиконання програми практики або неявки на підсумковий контроль.

Оцінювання результатів клінічної практики проходить прозоро і відкрито. Керуємося Положенням про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті.

Якщо здобувач освіти не згоден з результатами оцінювання, він має право скористатися рекомендаціями Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти.

Процедуру визнання результатів, отриманих шляхом неформальної освіти, визначено Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти в Полтавському державному медичному університеті.

Зі всіма наведеними документами можна ознайомитися за посиланням: <https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>.

Кафедра рекомендує здобувачам освіти ознайомитися із онлайн платформами: <http://portal.phc.org.ua/en/>; <https://academy.nszu.gov.ua/>; <https://prometheus.org.ua/>; <https://members.physio-pedia.com/>.

Оцінювання результатів проходження практики визначається захистом ЗВІТУ (<https://pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/practice/therapy-and-rehabilitation/physical-therapy-occupational-therapy/zvit-pro-prohodzhennya-klinichnoyi-praktiki-department-npr-practice-therapy-and-rehabilitation-physical-therapy-occupational-therapy-a31y>).

Вивчення модуля передбачає самостійну роботу здобувача освіти, яка регламентована Положенням про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти у Полтавському державному медичному університеті (<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>).

Опис клінічної практики (анотація)

«Клінічна практика з ерготерапії при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату» являє собою обов'язковий етап навчання, який передбачає набуття кожним здобувачем вищої освіти спеціальних умінь і навичок, загальних та фахових компетентностей.

Здобувачі вищої освіти оволодіють навичками та вміннями щодо особливостей ерготерапевтичного втручання при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату, включаючи діагностику, планування та реалізацію реабілітаційних заходів, адаптації діяльності, модифікації середовища для покращення якості життя пацієнтів різних вікових груп та з різними нозологічними формами порушень опорно-рухового апарату.

На клінічній практиці здобувачі вищої освіти закріплять теоретичні знання, отримавши практичні навички проведення ерготерапевтичних втручань, використання спеціалізованого обладнання та адаптаційних технологій. Важливе місце займає навчання роботі з фахівцями мультидисциплінарної команди для забезпечення комплексного підходу до реабілітації.

Пререквізити та постреквізити клінічної практики (міждисциплінарні зв'язки):

Пререквізити. Клінічна практика з ерготерапії при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату базується на знаннях анатомії, фізіології, патології, ерготерапії при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату основ практичної діяльності у терапії та реабілітації (вступ до спеціальності), з теорією та методикою фізичних вправ, терапевтичних вправ й інтегрується з відповідними дисциплінами.

Постреквізити. Клінічна практика з ерготерапії при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату забезпечує послідовність та взаємозв'язок з компонентами ОПП циклу практичної підготовки, іншими предметами навчального плану, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формування умінь застосування знань з ерготерапії при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності.

Метою клінічної практики є: формування практичного досвіду надання послуг з ерготерапії пацієнтам/клієнтам при травмах і політравмах, формування компетентностей асистента ерготерапевта базового рівня з фокусом на заняттєво-орієнтовану терапію та розвиток навичок планування та надання ерготерапевтичних послуг; охоплює різноманітні стани та рівні обмежень здоров'я осіб з травмами та порушеннями опорно-рухового апарату, що впливають на різні структури і функції тіла, і викликають різні обмеження заняттєвої участі зокрема в групі військовослужбовців і ветеранів війни.

Основними завданнями клінічної практики з ерготерапії при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату є:

Проведення поглибленого оцінювання та складання профілю пацієнта за допомогою [міжнародних інструментів оцінки](#).

Скринінг супутніх станів: Оцінка впливу болю, ПТСР та когнітивних дефіцитів (внаслідок контузій) на здатність до активності.

Формулювання SMART-цілей: розробка короткострокових та довгострокових цілей реабілітації разом із військовослужбовцем.

Розробка індивідуального плану: складання покрокового алгоритму ерготерапевтичних втручань для пацієнтів із множинними ушкодженнями.

Робота в мультидисциплінарній команді: участь у реабілітаційних зборах для координації дій з фізичними терапевтами, ерготерапевтами, лікарями ФРМ, протезистами та психологами.

Відновлення функцій кінцівок: проведення занять з розвитку дрібної моторики, сили захвату та координації після поранень.

Тренування навичок ADL: навчання пацієнта базовій незалежності (гігієна, одягання, харчування) з урахуванням ампутацій, паралічів та інших обмежень.

Ерготерапевтичний менеджмент кукси та рубців: Навчання пацієнта методам догляду за дефектами м'яких тканин для підготовки до протезування.

Когнітивна реабілітація: застосування стратегій компенсації (нагадування, планувальники) для подолання наслідків ЧМТ.

Підбір та адаптація ДЗР: визначення потреби у кріслах колісних, ортезах та побутових адаптерах, а також навчання їх використанню.

Оцінка та модифікація середовища: надання рекомендацій щодо облаштування житла пацієнта для забезпечення безбар'єрного доступу.

Підготовка до професійної реінтеграції: оцінка можливості повернення дозаяттевої активності, військової служби або переорієнтація на цивільні професії.

Ведення професійної документації: заповнення карток ерготерапевтичного обстеження та щоденників моніторингу за стандартами МОЗ.

Набуття загальних та фахових компетентностей.

Досягнення визначених програмних результатів клінічної практики.

Дотримання етичних норм: застосування принципів конфіденційності та поваги до гідності пацієнта.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє клінічна практика (інтегральна, загальні, фахові)

Інтегральна:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі компетентність та практичні проблеми у сфері професійної діяльності ерготерапевта з відновлення активності та участі осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп, які стосуються ментальних, сенсорних, нейром'язовоскелетних, кардіореспіраторних та інших функцій організму.

Загальні:

ЗК 02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні:

СК 02. Здатність інтегрувати у практичну діяльність знання типового розвитку людини, станів здоров'я, медичної термінології та патологічних процесів, які стосуються різних структур та функцій організму, що впливають на заняттєву активність та участь осіб різних вікових та нозологічних груп.

СК 03. Здатність аналізувати і враховувати у практичній діяльності вплив особистих факторів, функцій і структур організму та факторів середовища на заняттєву активність та участь.

СК 04. Здатність застосовувати у практичній діяльності основи теорії ерготерапії та рефлексивне професійне мислення.

СК 05. Здатність застосовувати у практичній діяльності знання та розуміння науково-обґрунтованих підходів та методів для безпечної реалізації заняттєво-орієнтованої програми ерготерапії або складової індивідуальної програми реабілітації під супервізією ерготерапевта.

СК 06. Здатність виконувати елементи оцінювання, налаштування та навчання користуванню допоміжними засобами реабілітації під супервізією ерготерапевта для покращення функціональної мобільності, пересування у громаді та покращення заняттєвої участі.

СК 07. Здатність застосовувати у практичній діяльності базові принципи ергономіки, універсального дизайну, адаптовувати середовище життєдіяльності людини.

СК 09. Здатність провадити практичну діяльність у межах власної професійної компетентності на засадах національних регуляторних документів, демонструвати розуміння норм та процесів супервізії асистентів ерготерапевтів, професійної та міжпрофесійної співпраці.

СК 11. Здатність застосовувати у практичній діяльності знання та розуміння законодавчих норм та правил професійної діяльності, дотримуватися етичних стандартів та цінностей ерготерапії.

СК 12. Здатність до ефективного професійного спілкування, співпраці та міжособистісної взаємодії з особами та групами осіб, які отримують послуги ерготерапії, членами їхніх родин/опікунами та представниками інших професійних груп різного рівня.

Програмні результати навчання, згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна

ПРН 02. Інтегрувати у практичну діяльність знання типового розвитку людини, станів здоров'я, медичної термінології, патологічних процесів, які стосуються різних структур та функцій організму, принципів відновлення та одужання, протипоказань та застережень для безпечної та ефективної професійної практики.

ПРН 05. Знати та розуміти основи теорії ерготерапії, враховуючи моделі практики ерготерапії (occupational therapy models), рамки практики (frames of reference), засновані на доказах, для вирішення заняттєвих потреб окремих осіб та груп, які отримують послуги ерготерапії.

ПРН 07. Здійснювати заняттєвий аналіз, вміти адаптовувати і застосовувати заняттєву активність у терапевтичний спосіб.

ПРН 08. Застосовувати у практичній діяльності знання та базове розуміння рамок практики (frames of reference), науково-обґрунтованих підходів, методів, стратегій та інструментів для безпечної реалізації заняттєво-орієнтованих програм ерготерапії або складової індивідуальної програми реабілітації під супервізією ерготерапевта з метою уможливлення заняттєвої активності, участі та заняттєвої справедливості.

ПРН 21. Реалізувати індивідуальні програми ерготерапії щодо учасників бойових дій, внутрішньо переміщених осіб, які постраждали внаслідок збройних конфліктів, терактів, техногенних екологічних катастроф.

Результати клінічної практики:

по завершенню вивчення клінічної практики здобувачі вищої освіти повинні

знати:

- етіологію та патогенез основних захворювань і травм опорно-рухового апарату;
- класифікацію порушень функцій ОРА (рухових, сенсорних, функціональних);
- основні клінічні прояви уражень суглобів, м'язів, кісток і хребта;
- сучасні методи діагностики та оцінювання функціонального стану пацієнтів з порушеннями ОРА;
- принципи ерготерапії при травмах і захворюваннях ОРА;
- моделі та рамки практики ерготерапії, що застосовуються при ураженнях ОРА;
- принципи відновлення активностей повсякденного життя;
- особливості ерготерапії при післяопераційних станах (ендопротезування, остеосинтез тощо);
- принципи використання допоміжних засобів і ортопедичних пристроїв;
- основи профілактики ускладнень (контрактури, атрофії, порушення рухливості);
- ергономічні принципи організації діяльності та середовища;
- основи мультидисциплінарного підходу у реабілітації.

вміти:

- проводити ерготерапевтичне обстеження пацієнтів з порушеннями ОРА;
- здійснювати оцінювання функціонального стану (рухливість, сила, координація, баланс);
- оцінювати активності повсякденного життя;
- формулювати ерготерапевтичний діагноз;
- визначати коротко- та довгострокові цілі реабілітації;
- розробляти індивідуальну програму ерготерапії;
- проводити ерготерапевтичні втручання при захворюваннях і травмах ОРА;
- застосовувати вправи та діяльнісні методи для відновлення функцій верхніх і нижніх кінцівок;
- проводити заняття з відновлення дрібної та грубої моторики;
- навчати пацієнтів навичкам самообслуговування (гігієна, одягання, харчування);
- навчати безпечним способам пересування та переміщення;
- застосовувати техніки позиціонування та вертикалізації;
- використовувати допоміжні засоби (ходунки, тростини, ортези тощо);
- проводити ерготерапію при післяопераційних станах (ендопротезування суглобів);
- профілакувати ускладнення (контрактури, пролежні, гіподинамія);
- адаптувати середовище та діяльність до можливостей пацієнта;
- надавати рекомендації щодо ергономіки та побутової активності;
- взаємодіяти з мультидисциплінарною командою;

- вести ерготерапевтичну документацію;
- оцінювати ефективність втручань та коригувати програму реабілітації.

Зміст клінічної практики

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Етичні норми та алгоритм спілкування з пацієнтом.	2
2	Особливості спілкування з військовослужбовцями та особами з травмою війни.	2
3	Використання бланку заняттєвого профілю у клінічній практиці.	2
4	Використання бланку заняттєвого аналізу у клінічній практиці (стислий/розгорнутий).	4
5	Практичні навички інтерв'ювання.	4
6	Види та причини порушень функцій опорно-рухового апарату.	4
7	Методи діагностики та оцінки ступеню порушень функцій опорно-рухового апарату.	4
8	Практичні навички позиціонування та вертикалізації пацієнтів з порушенням діяльності ОРА	4
9	Загальні принципи ерготерапії при порушеннях діяльності ОРА.	4
10	Моделі ерготерапії та рамки практики, що можуть бути використані при порушенні діяльності ОРА.	6
11	Техніка користування функціональним ліжком.	2
12	Застосування адаптивних технологій та ортопедичних пристроїв у реабілітації	4
13	Навички консультиування щодо використання пацієнтами допоміжних засобів пересування (ходунки)	2
14	Основні засоби ерготерапії для відновлення функцій верхньої кінцівки	6
15	Основні засоби ерготерапії для відновлення функцій нижньої кінцівки	6
16	Ерготерапія при захворюваннях та травмах хребта	4
17	Методи реабілітації при порушенні постави	6
18	Ерготерапія при порушеннях ходи у травматологічних хворих.	6
19	Ерготерапія при захворюваннях суглобів: артрити, артрози, дисплазії	6
20	Ерготерапія при ендопротезуванні плечового суглобу	4
21	Ерготерапія при ендопротезуванні суглобів верхньої кінцівки	4
22	Ерготерапія при ендопротезуванні колінного суглобу	4
23	Ерготерапія при ендопротезуванні кульшового суглобу.	4

24	Травматичні ушкодження та ампутації: ерготерапія у гострому періоді.	6
25	Травматичні ушкодження та ампутації: ерготерапія у післягострому періоді.	6
26	Відновлення навичок самообслуговування у пацієнтів з порушеннями опорно-рухового апарату.	4
27	Проведення ерготерапевтичних сесій щодо відновлення навички самостійного чищення зубів, вмивання, гігієни тіла, користування туалетом.	6
28	Проведення ерготерапевтичної сесії щодо відновлення навички самостійного вживання їжі.	6
29	Проведення ерготерапевтичної сесії щодо відновлення навички самостійного вдягання верхньої частини тіла.	6
30	Проведення ерготерапевтичної сесії щодо відновлення навички самостійного вдягання нижньої частини тіла.	6
31	Навички консультування щодо менеджменту режиму дня, гігієни сну та відпочинку пацієнтів з порушеннями діяльності ОРА.	4
32	Навички консультування щодо менеджменту стресостійкості та резилієнтності пацієнтів з порушеннями діяльності ОРА.	4
	ПМК (захист звіту)	2
Всього		144

Самостійна робота

№ п/п	Тема самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання національних регуляторних настанов та документів, матеріалів, методик, що регламентують роботу ерготерапевта за місцем проведення практики.	20
2	Виконання індивідуальних завдань* (презентації, опис клінічних кейсів, огляд наукової та методичної літератури відповідно до тематики практики, участь у науково-дослідній роботі, підготовка наукових доповідей на студентські наукові конференції написання есе тощо)/саморефлексія/неформальна освіта.	70
3	Написання звіту з практики.	30
4	Підготовка до ПМК.	6

***Здобувач обирає виконання індивідуальних завдань або саморефлексію або долучається до неформальної освіти.**

Контроль підготовки та вивчення тем практичної та самостійної роботи здобувачів вищої освіти здійснює безпосередньо супервізор установи, де проходить клінічна практика

Перелік практичних навичок

1. Дотримання етичних норм та професійної поведінки у роботі з пацієнтами з порушеннями ОРА.
2. Встановлення терапевтичного контакту та проведення клінічного інтерв'ювання.
3. Проведення ерготерапевтичного обстеження пацієнта з порушеннями ОРА.
4. Оцінювання функціонального стану (обсяг рухів, м'язова сила, координація, баланс).
5. Оцінювання активностей повсякденного життя.
6. Проведення заняттєвого профілю та заняттєвого аналізу діяльності пацієнта.
7. Формулювання ерготерапевтичного діагнозу.
8. Постановка коротко- та довгострокових цілей реабілітації.
9. Розробка індивідуальної програми ерготерапії.
10. Планування та проведення ерготерапевтичної сесії.
11. Підбір діяльнісних методів для відновлення функцій верхньої кінцівки.
12. Підбір діяльнісних методів для відновлення функцій нижньої кінцівки.
13. Проведення вправ для розвитку дрібної моторики та функції кисті.
14. Проведення вправ для розвитку великої моторики, координації та рівноваги.
15. Навчання пацієнтів навичкам самообслуговування (гігієна, одягання, харчування).
16. Проведення ерготерапевтичних сесій з відновлення ADL (умивання, одягання, прийом їжі).
17. Навчання безпечним способам пересування та трансферів.
18. Застосування технік позиціонування та вертикалізації.
19. Навички користування функціональним ліжком.
20. Підбір та навчання використанню допоміжних засобів пересування (ходунки, тростини, милиці).
21. Застосування ортопедичних та адаптивних засобів у реабілітації.

22. Проведення ерготерапії після ортопедичних втручань (ендопротезування суглобів).
23. Профілактика ускладнень (контрактури, пролежні, гіподинамія).
24. Адаптація середовища та побутової діяльності під можливості пацієнта.
25. Надання рекомендацій щодо ергономіки та безпечної активності.
26. Ведення ерготерапевтичної документації.
27. Оцінювання ефективності втручань та корекція реабілітаційного плану.
28. Взаємодія з мультидисциплінарною командою.

Методи навчання:

- **Вербальні.** Основними видами словесної передачі знань у процесі вивчення ОК є пояснення, проблемний виклад, розповідь (приклади клінічних випадків і моделей організації допомоги в стаціонарі, амбулаторії, громаді та довготривалому догляді), навчальна дискусія та бесіда (обговорення етичних питань, клієнтоцентричності, підтримки автономії та гідності, взаємодії з родиною/доглядальниками і мультидисциплінарною командою). Вербальні методи спрямовані на формування клінічного мислення, професійної аргументації та системного бачення комплексної допомоги.

- **Наочні.** До цієї групи належать демонстрація схем МКФ, алгоритмів комплексного оцінювання, використання презентацій, клінічних чек-листів, прикладів документації, фото- і відеоматеріалів з організації безпечного середовища, а також демонстрація зразків допоміжних засобів і адаптацій для самообслуговування та мобільності. Наочні матеріали супроводжуються словесним коментарем, що підкреслює зв'язок між оцінюванням, прийняттям рішень, безпекою та результатами участі в повсякденному житті.

- **Практичні.** Методи практичного навчання включають відпрацювання навичок інтерв'ю та збору заняттєвого профілю, проведення функціонального оцінювання, аналіз клінічних кейсів із формуванням індивідуалізованого плану ерготерапевтичних втручань, тренування стратегій енергозбереження та дозування активності, підбір і налаштування допоміжних засобів, адаптацію домашнього середовища, навчання клієнта та доглядальників. Суть методів полягає у багаторазовому відпрацюванні алгоритмів оцінювання, планування й координації допомоги, розвитку клінічної аргументації та рефлексії професійної відповідальності, що забезпечує формування стійких практичних компетентностей.

Форми та методи оцінювання

Методи контролю:

- усний контроль;

- письмовий контроль;
- практична перевірка;
- перевірка практичних навичок;
- самооцінка.

Форми контролю – підсумковий модульний контроль (ПМК) у вигляді захисту звіту з клінічної практики

Оцінювання відбувається відповідно до «Положення про організацію і методику оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти в Полтавському державному медичному університеті

https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/NMQ6RVrpAGYUkpw1JoSJaApnMMMwbKdxQN9FC2hu.pdf та «Положення про організацію та проведення клінічної практики здобувачів освіти» <https://pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/practice/therapy-and-rehabilitation/property-medtwo/polozhennya-pro-klinichnoyi-praktiki>

Підсумковий модульний контроль полягає у захисті звіту практики (<https://pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/practice/therapy-and-rehabilitation/physical-therapy-occupational-therapy/zvit-pro-prohodzhennya-klinichnoyi-praktiki-department-npr-practice-therapy-and-rehabilitation-physical-therapy-occupational-therapy-a31y>) відповідно до «Положення про організацію та проведення клінічної практики здобувачів освіти...» <https://pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/practice/therapy-and-rehabilitation/property-medtwo/polozhennya-pro-klinichnoyi-praktiki>

Результат ПМК (захист звіту) оцінюється у балах і в традиційну 4-бальну оцінку не конвертується. Максимальна кількість балів ПМК складає 80 балів. Мінімальна кількість балів ПМК, при якій контроль вважається складеним складає 50 балів.

Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
2. Силабус.
3. Звіт про проходження клінічної практики (бланкова форма).
4. Алгоритми для оволодіння професійними вміннями та навичками.
5. Тестові завдання для самоконтролю.
6. Шкали та опитувальники для відпрацювання навичок.

Рекомендована література

Базова

1. Ерготерапія. Підручник для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» напряму підготовки «Ерготерапія» на 1-му медичному

факультеті Карлового університету. Швесткова Ольга, Свєцена Катержина та кол. Ерготерапія: Підручник. – Київ, Чеський центр у Києві, 2019. 280 с.

2. Фізична терапія. Підручник для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» напряму підготовки «Фізична терапія» на 1-му медичному факультеті Карлового університету. Швесткова Ольга, Сладкова Петра та кол. Фізична терапія: Підручник. Київ, Чеський центр у Києві, 2019. 272 с.

3. Лікувально-реабілітаційний масаж (навчальний посібник) – Д.В. Вакуленко, Л.О. Вакуленко, О.В. Кутакова, Г.В. Прилуцька, 2020. 568 с.

4. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник. Вакуленко Л.О., Клапчук В.В., Вакуленко Д.В. 2020. 372 с.

5. Braddom's Physical Medicine and Rehabilitation 5th Edition. David X. Cifu. Elsevier. Published Date: 20th August 2015. Page Count: 1232.

Допоміжна

1. Portillo M. C., Cowley S. Social rehabilitation in long-term conditions: learning about the process. J Adv Nurs. 2011;67(6):1329-1340. doi:10.1111/j.1365-2648.2010.05600.x

Інформаційні ресурси

1. Global Strategy on Diet, Physical Activity and Health / Електронний ресурс. Режим доступу:

http://www.who.int/dietphysicalactivity/factsheet_recommendations/en/.

2. Rehabilitation/https/Електронний ресурс. Режим доступу: [//www.who.int/health-topics/rehabilitation#tab=tab_1](http://www.who.int/health-topics/rehabilitation#tab=tab_1)

3. Короткий термінологічний словник ерготерапії/Електронний ресурс. Режим доступу:

<https://ergo-ukraine.com.ua/resources/korotkij-terminologichnij-slovník-ergoterapiyi>

4. Теорії та моделі ерготерапії / Електронний ресурс. Режим доступу:

<https://ergo-ukraine.com.ua/resources/teoriyi-ta-modeli-ergoterapiyi>

Розробники:

Євгенія СКРІННІК, ерготерапевт, доцент кафедри фізичної та реабілітаційної медицини.

Людмила КЛЕЦЕНКО, ерготерапевт, доцент кафедри фізичної та реабілітаційної медицини.